

Sektor Samfunnsfunksjoner og næring

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
23/04295-4

Saksbehandler:
Ole-Christian Østreng

Dato: 29.02.2024

Høringsinnspill - Offentlig høring av NOU 2023:25 Omstilling til lavutslipp - Veivalg for klimapolitikken mot 2050

Det vises til invitasjon til å komme med høringsinnspill til Klimautvalgets utredning om omstilling til lavutslippssamfunnet. Høringsfristen ble utsatt til 28. februar 2024, og Aurskog-Høland kommune fikk bekreftet at pga. formannskapsmøtet akkurat den 28. februar kunne vi sende inn vårt høringsinnspill på skuddårsdagen.

Formannskapet behandlet utredningen i møte 28. februar 2024 (sak 30/24).
Kommunedirektørens saksframlegg og forslag ble enstemmig vedtatt, og er vedlagt.

Aurskog-Høland kommune ønsker å komme med følgende høringsinnspill til utredningen om omstilling til lavutslippssamfunnet:

Generelt

Aurskog-Høland kommune støtter utredningen som Klimautvalget har gjort, og tar NOU 2023:25 med som veiledning i kommuneplanprosessen.

Aurskog-Høland kommune ønsker å understreke at Klimautvalgets rapport er et helhetlig, omfattende og grundig dokument som analyserer alle aspekter som gjelder omstilling av samfunnet. Det er et informativt og pedagogisk godt dokument.

Grunnlag for stortingsmelding(er) og veiledning for samfunnsplanlegging

NOU *Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050* beskriver situasjonen og fremtidsbildet, samt hva som må til for å nå målene på en lettfattelig og pedagogisk måte. Det er Aurskog-Høland kommune sin vurdering at denne NOU er et godt underlag for stortingsmelding(er) og veiledninger for stat og fylkeskommuner/kommuner. Kommunene spesielt har ansvar og rolle innen omstilling av energisystemet og forvaltning av arealer/natur. Det er særs viktig at det sikres et godt samspill mellom stat og kommuner, og at kunnskapsgrunnlaget særlig knyttet til energibehov i framtiden og verdien av natur og kostnadene ved endret arealbruk avklares.

Forhold til kommunale klimaplaner

Aurskog-Høland kommunes egen klimaplan har og har hatt ambisiøse, men konkrete mål knyttet til både kommunen som virksomhet og samfunnet Aurskog-Høland. Sju satsingsområder er presisert og disse er direkte knyttet til kommunale tjenesteområder.

Adresse Rådhusveien 3 1940 Bjørkelangen	E-post postmottak@ahk.no	Telefon 63 85 25 00	Telefaks 63 85 25 12	Internett www.ahk.no	Foretaksregisteret 948 164 256
--	------------------------------------	-------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	--

I klimaplanen til Aurskog-Høland kommune er det understreket viktigheten av skog og grønne arealer for lagring og opptak av karbon, samt at utslipp av klimagasser må reduseres og samfunnet må tilpasses et endret klima. I tillegg til at det er avgjørende med en omstilling av hvordan vi bruker energi, som innebærer endret bruk av elektrisitet, satsing på ENØK og lokal fornybar energi har vært hovedtemaer. Utvelgelse av tiltak har blitt gjort ut fra kunnskapsgrunnlag basert på FN's klimapanel, som oppsummert til hjelp for kommunene av Miljødirektoratet. Det er satt i gang flere arbeider er i gang knyttet til bærekraftig areal- og naturressursforvaltning og energiforvaltning, både praktiske og konkrete samt FoU-arbeider. Det er interessant og tilfredsstillende at en så helhetlig og omfattende NOU som det Klimautvalget har lagt fram støtter opp under og viser en retning vi allerede har staket ut for et moderne og framtidsrettet samfunn.

Naturressurskommuner har ansvar og kan ta posisjon

Denne NOU understreker spesielt at naturressursene er viktige og helt avgjørende, og hvorfor og hvordan kommunene med mye naturressurser må forvalte disse bærekraftig. Som en av de absolutt største natur- og landbrukskommunene har Aurskog-Høland et ansvar og en rolle å spille i regionen og for landet hva angår bærekraftig utvikling.

Naturressurskommuner blir tydelig veiledet om at de har en unik mulighet til å verdisette arealer og kostnadsberegne endret arealbruk, slik at de kan ta bevisste og bærekraftige valg for framtiden. Kommunene kan drive forvaltning i praksis slik at man kan gå foran som et godt eksempel for andre og hjelpe regionen og landet med å sikre opptak av karbon, lagring av karbon og produsere fornybar energi. Dette betinger at vi har et solid kunnskapsgrunnlag om naturen, og at vi ikke tar for raske beslutninger om arealbruksendringer.

Det er helt nødvendig at kommuner med store naturressurser tar vare på og forvalter disse riktig. Ved å ta vare på skogen og de grønne arealene sikrer vi lagring og opptak av karbon, og ved å legge til rette for produksjon av fornybar energi sikrer vi reduksjon i utslipp av klimagasser. Det er hvordan vi forvalter naturressursene, og i første rekke arealene i sammenheng med energiforvaltning, som er den største utfordringen i tiden framover – samt problemstillinger knyttet til dette.

Arealbruk i dag og planlagt

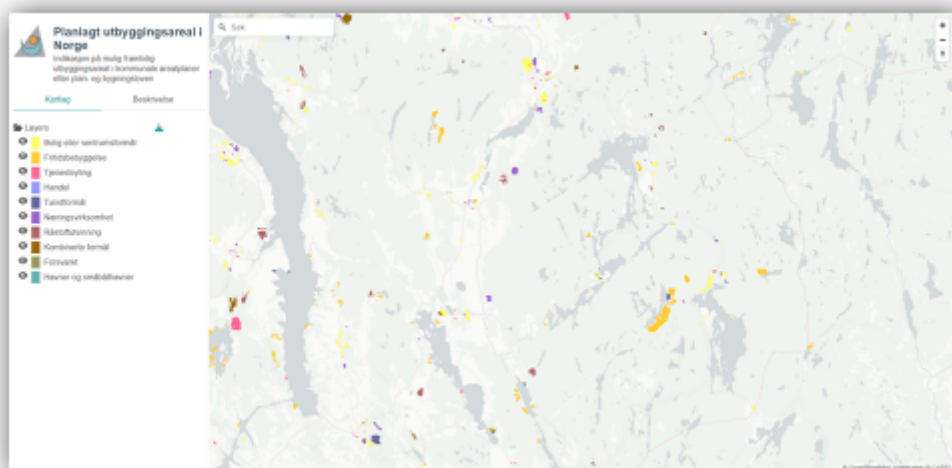
Når vi ser på den gjeldende arealdelen i kommuneplanen til Aurskog-Høland ser vi mye LNFR-areal og noe areal som er vernet etter naturvernformål. Disse arealene er verdifulle nå og for framtiden, ikke minst fordi det er disse arealene som både lagrer og binder karbon samt gir oss flere andre økosystemtjenester. Bærekraftig arealforvaltning er allerede understreket som særlig i gjeldende klimaplan, og kommunen har tatt initiativ og samarbeider med næringsliv og FoU-miljøer både lokalt og nasjonalt spesielt knyttet til våtmark og myr.

I de siste par tiårene fram til 2050 kan Aurskog-Høland kommune ytterligere styrke sin posisjon innen framtidens arealforvaltning, vise vei og være en del av løsningen for å tilrettelegge for forvaltning av ressurser i kretsløp. Arealer er en begrenset ressurs. Fornybar energi er en betingelse for framtidens lavutslippssamfunn. Produksjon av fornybar energi betinger bruk av arealer. Arealbruk til produksjon av fornybar energi trenger ikke å ødelegge verdifull natur. Totalt er Aurskog-Høland kommune 1 144 km². Dette arealet brukes til i stor grad veier og annen infrastruktur for kommunikasjon, boliger, næringsbygg og fritidsbebyggelse (figur 1). Mer om arealbruk, og indikatorer, finnes her ([Arealbruk i din kommune – SSB](#)).

Figur 1: Statistikk over hva vi har bebygde arealene med i Aurskog-Høland og hva de ubebygde arealene består av (kilde: SSB).

Videre er det viktig å ha et samlet bilde over hva som er vedtatt utbygde. Samlet for hele landet har NINA (Norsk institutt for naturforskning) analysert hva som er **planlagt utbyggingsareal etter plan- og bygningslovverket** (nedbygging av areal vedtatt av annet lovverk er ikke med, eksempelvis vindkraft- og solkraftverk). I Aurskog-Høland som i andre kommuner er det utbygging av fritidsbebyggelse som båndlegger areal framover (figur 2).

Figur 2: Oversikt over planlagt utbyggingsareal i Aurskog-Høland – ikke utbygget ennå men planlagt (kilde: NINA-rapport 2310).

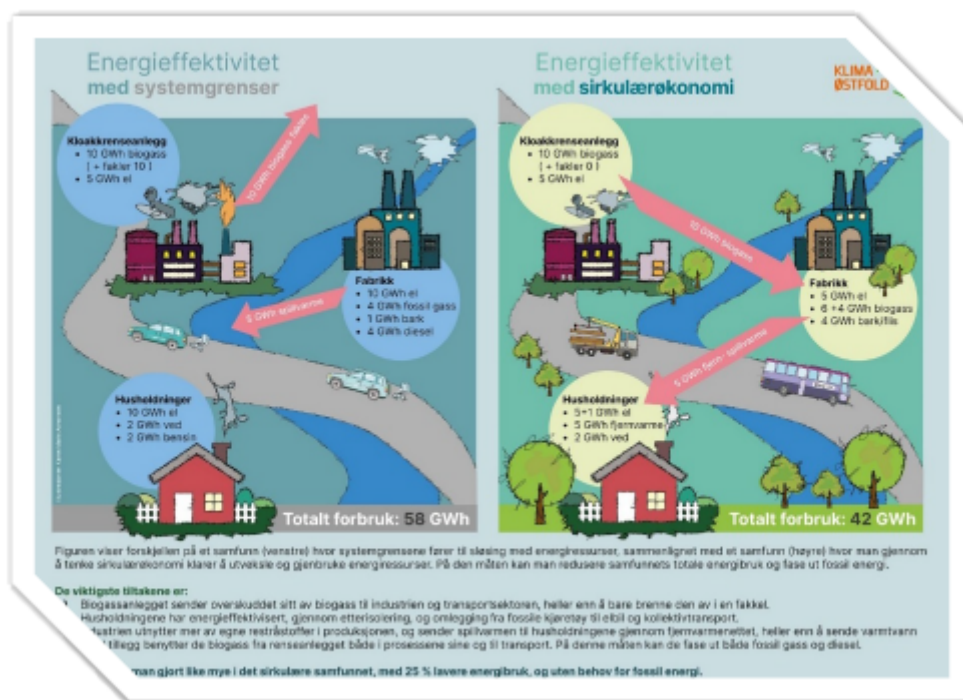
Energisystem og hvordan energien brukes til i dag og i framtiden

NOU'n om omstilling til lavutslippssamfunnet viser tydelig at en omstilling av energisystemet er helt nødvendig for å nå målene om lavutslippssamfunn. En omstilling av energisystemet må imidlertid ikke gå

på bekostning av naturen, og å redusere mulighetene for å lagre og binde karbon samt ta vare på naturmangfoldet (arter og økosystemer).

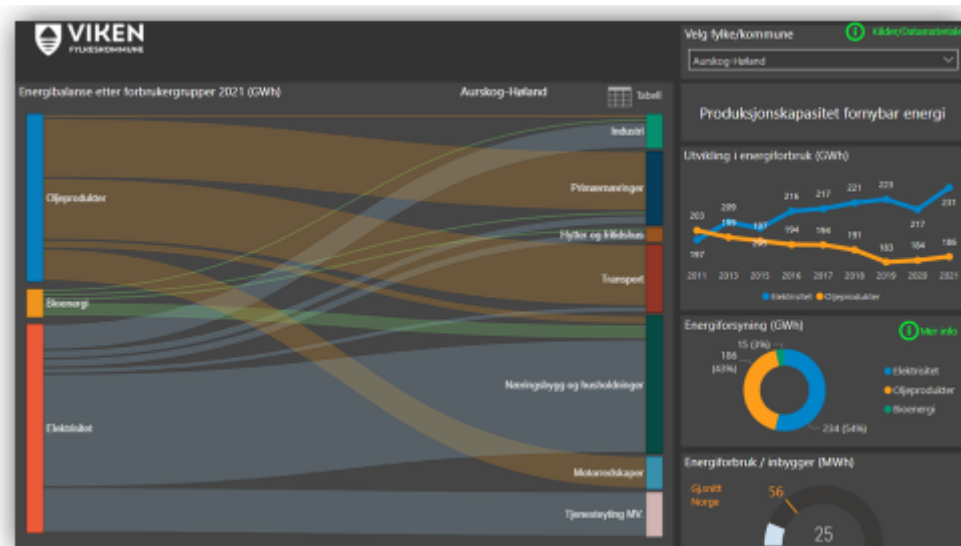
Det snakkes mye om kraft og kraftproduksjon, men det er det helhetlige energisystemet som er viktig. Dagens energiforbruk og framtidens energibehov bør analyseres på ulike nivåer, i kommunen som helhet, i tettsteder og for ulike sektorer. Med bakgrunn i disse analysene kan det energieffektiviseringspotensialet intensiveres (fortsatt et betydelige potensial i ENØK), areal til produksjon av fornybar energi avsettes (der intakt natur ikke blir eller i liten grad blir skadelidende). I tillegg er det et betydelig potensial i å utnytte energien i jord- og berggrunn, samt fra avfall- og avløpsindustri og skogbruk. Det er også arealer som allerede er tatt i bruk som er brukbare til produksjon av fornybar solkraft (eksempelvis tak, vegger, asfalterte flater). Aurskog-Høland kommune er i ferd med å framskaffe kunnskapsgrunnlag knyttet til å være med på å omstille energisystemet. Dette er et stort arbeid, og noe staten må være med i enda tydeligere grad å framskaffe. Hva energibehovet er og realistiske og troverdige framskrivninger er viktig, på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.

Å legge til rette for et samfunn der kretsløp (sirkulærhet) er en grunnleggende forutsetning for all ressursforvaltning, er avgjørende. Se illustrasjon som viser et enkelt eksempel på akkurat dette. I energiforvaltningen kan vi ikke kun fokusere på elektrisitet (kraft), men vi må rigge for alle energikilder og -bærere og etablere sirkulære løsninger i samfunnet (figur 3).

Figur 3: Eksempel på at man enkelt kan få gjort like mye i kretsløpssamfunn men med mindre energibruk og uten behov for energi fra fossile ressurser (kilde: Østfold fylkeskommune/Klima Østfold).

På regionalt og lokalt nivå har vi oversikt over hva slags energibærere vi bruker til hva, se figur 4 nedenfor. Aurskog-Høland kommune arbeider sammen med bl.a. Akershus fylkeskommune for å forbedre kunnskapsgrunnlaget for hva energibehovet er i framtiden og hva slags energi og energibærere vi kan erstatte oljeprodukter (fossilt) med. Enkelt sagt for Aurskog-Høland sin del må all bruk av oljeprodukter fases ut, og en del av elektrisiteten vi bruker må brukes til annet enn oppvarming.

Figur 4: Energibalanse etter forbrukergrupper (2021) i Aurskog-Høland (kilde: SSB/Akershus fylkeskommune).

Lokalt for Aurskog-Høland ser vi av utviklingen innen energiforbruket at det har gått noe opp totalt sett, og at forbruk av elektrisitet har gått opp. Forbruket av oljeprodukter går ned. Dette er en ønsket trend. Kommunen er med i flere arbeider sammen med nettselskap, fylkeskommuner og FoU-aktører som sammen gir kunnskapsgrunnlag for framtidens energisystem. Et kunnskapsgrunnlag som Aurskog-Høland kommune ønsker å bruke til å avklare arealbruk til produksjon av fornybar energi.

Hvordan kan NOU 2023:25 brukes?

Med de naturgitte forutsetningene Aurskog-Høland har, med NOU 2023:25 *Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050* som viktig utgangspunkt og veiledning i samfunnsplanleggingen videre, samt med den kunnskapen vi har og vil skaffe oss lokalt om naturressursenes verdi, kostnadene ved endret arealbruk og energiforbruk og -behov, kan Aurskog-Høland kommune ta ansvar og rolle i framtidens areal- og naturressursforvaltning. Vi kan vise hvordan vi både kan sikre lagring og opptak av karbon, og samtidig produsere fornybar energi.

Aurskog-Høland kan vise vei for Norges kommuner i bærekraftig naturforvaltning, og samtidig være med å produsere fornybar energi. På den måten kan Aurskog-Høland kommune være den moderne og framtidrettede kommunen vi ønsker å være, for å skape og legge til rette for et godt sted å bo, leve og arbeide. Det betinger at vi setter verdi på intakt natur, kostnadsberegner effektene av endret arealbruk og tar i bruk allerede brukte arealer mer effektivt og bedre.

Med vennlig hilsen

Ole-Christian Østreng
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk uten underskrift.

Vedlegg:

- Saksfremlegg_Høring – NOU 2023:25 Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050

- Vedlegg til saksfremlegget (saksopplysninger)

Vedlegg:

23_04295-3 Saksopplysninger_Høring NOU 2023_25 Omstilling til lavutslipp

23_04295-3 Saksfremlegg_Høring NOU 2023_25 Omstilling til lavutslipp

Arkivsak-dok. 23/04295-3
Saksbehandler Ole-Christian Østreng

Saksgang
Formannskapet

Møtedato

Høring – NOU 2023:25 Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050

Kommunedirektørens innstilling:

Aurskog-Høland kommune sender høringsuttalelse som støtterutredningen som Klimautvalget har gjort, og tar NOU 2023:25 med som veiledning i kommuneplanprosessen. Saksframlegget vedlegges høringsuttalelsen.

Vedlegg:

- Høringsdokumenter finnes [her](#).
- Utfyllende saksopplysninger

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Aurskog-Høland kommunes høringsinnspill til NOU 2023:3 *Mer av alt – raskere* [her](#) (sak 23/00865).

Saksopplysninger:

Klima- og miljødepartementet sender på høring Klimautvalgets NOU 2023:25 *Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050*, med frist for innspill og kommentarer innen 31. januar 2024. Aurskog-Høland kommune med flere har forespurgt og fått utsatt frist for tilbakemeldinger til 29. februar.

Kommunedirektøren har forberedt behandlingen av NOU 2023:25 med bakgrunn i hva vi har av grunnlag og rammer i egen kommunal klimaplan (inkl. energi), samt behandlingen vi hadde i februar 2023 av Energikommisjonens NOU 2023:3 - *Mer av alt raskere*. Sistnevnte NOU handler om energi, mens denne NOU er helhetlig og handler om omstilling av alle sektorer i samfunnet der energi er en viktig del.

Se flere saksopplysninger i vedlegget.

Relevante bestemmelser:

- [Lov om Klimamål](#) (klimaloven), LOV-2021-06.18.129

Vurderinger:Generelle betraktninger

Aurskog-Høland kommune ønsker å understreke at Klimautvalgets rapport er et helhetlig, omfattende og grundig dokument som analyserer alle aspekter som gjelder omstilling av samfunnet. Det er et informativt og pedagogisk godt dokument.

Grunnlag for stortingsmelding(er) og veiledning for samfunnsplanlegging

NOU *Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050* beskriver situasjonen og fremtidsbildet, samt hva som må til for å nå målene på en lettfattelig og pedagogisk måte. Det er Aurskog-Høland kommune sin vurdering at denne NOU er et godt underlag for stortingsmelding(er) og veiledninger for stat og fylkeskommuner/kommuner. Kommunene spesielt har ansvar og rolle innen omstilling av energisystemet og forvaltning av arealer/natur. Det er særs viktig at det sikres et godt samspill mellom stat og kommuner, og at kunnskapsgrunnlaget særlig knyttet til energibehov i framtiden og verdien av natur og kostnadene ved endret arealbruk avklares.

Forhold til kommunale klimaplaner

Aurskog-Høland kommunes egen klimaplan har og har hatt ambisiøse, men konkrete mål knyttet til både kommunen som virksomhet og samfunnet Aurskog-Høland. Sju satsingsområder er presisert og disse er direkte knyttet til kommunale tjenesteområder.

I klimaplanen til Aurskog-Høland kommune er det understreket viktigheten av skog og grønne arealer for lagring og opptak av karbon, samt at utslipp av klimagasser må reduseres og samfunnet må tilpasses et endret klima. I tillegg til at det er avgjørende med en omstilling av hvordan vi bruker energi, som innebærer endret bruk av elektrisitet, satsing på ENØK og lokal fornybar energi har vært hovedtemaer. Utvelgelse av tiltak har blitt gjort ut fra kunnskapsgrunnlag basert på FNs klimapanel, som oppsummert til hjelp for kommunene av Miljødirektoratet. Det er satt i gang flere arbeider er i gang knyttet til bærekraftig areal- og naturressursforvaltning og energiforvaltning, både praktiske og konkrete samt FoU-arbeider.

Det er interessant og tilfredsstillende at en så helhetlig og omfattende NOU som det Klimautvalget har lagt fram støtter opp under og viser en retning vi allerede har staket ut for et moderne og framtidsrettet samfunn.

Naturressurskommuner har ansvar og kan ta posisjon

Denne NOU understreker spesielt at naturressursene er viktige og helt avgjørende, og hvorfor og hvordan kommunene med mye naturressurser må forvalte disse bærekraftig. Som en av de absolutt største natur- og landbrukskommunene har Aurskog-Høland et ansvar og en rolle å spille i regionen og for landet hva angår bærekraftig utvikling.

Naturressurskommuner blir tydelig veiledet om at de har en unik mulighet til å verdisette arealer og kostnadsberegne endret arealbruk, slik at de kan ta bevisste og bærekraftige valg for framtiden. Kommunene kan drive forvaltning i praksis slik at man kan gå foran som et godt eksempel for andre og hjelpe regionen og landet med å sikre opptak av karbon, lagring av karbon og produsere fornybar energi. Dette betinger at vi har et solid kunnskapsgrunnlag om naturen, og at vi ikke tar for raske beslutninger om arealbruksendringer.

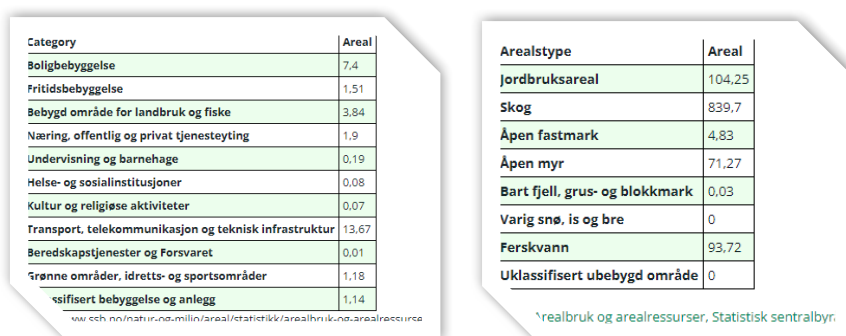
Det er helt nødvendig at kommuner med store naturressurser tar vare på og forvalter disse riktig. Ved å ta vare på skogen og de grønne arealene sikrer vi lagring og opptak av karbon, og ved å legge til rette for produksjon av fornybar energi sikrer vi reduksjon i utslipp av klimagasser. Det er hvordan vi forvalter naturressursene, og i første rekke arealene i sammenheng med energiforvaltning, som er den største utfordringen i tiden framover – samt problemstillinger knyttet til dette.

Arealbruk i dag og planlagt

Når vi ser på den gjeldende arealdelen i kommuneplanen til Aurskog-Høland ser vi mye LNFR-areal og noe areal som er vernet etter naturvernformål. Disse arealene er verdifulle nå og for fremtiden, ikke minst fordi det er disse arealene som både lagrer og binder karbon samt gir oss flere andre økosystemtjenester. Bærekraftig arealforvaltning er allerede understreket som særlig i gjeldende klimaplan, og kommunen har tatt initiativ og samarbeider med næringsliv og FoU-miljøer både lokalt og nasjonalt spesielt knyttet til våtmark og myr.

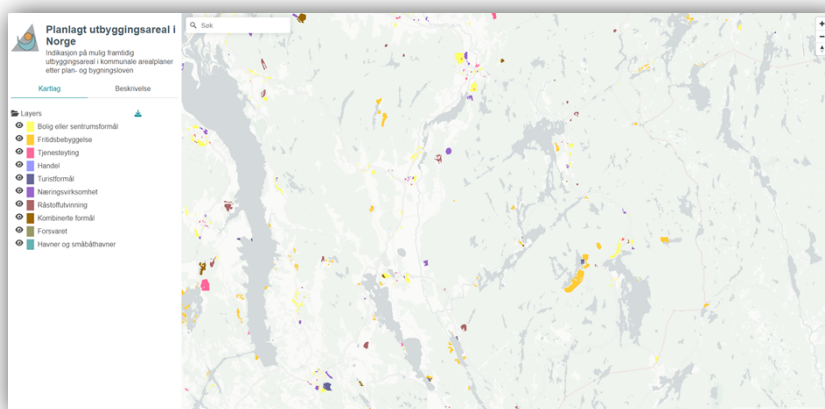
I de siste par tiårene fram til 2050 kan Aurskog-Høland kommune ytterligere styrke sin posisjon innen framtidens arealforvaltning, vise vei og være en del av løsningen for å tilrettelegge for forvaltning av ressurser i kretsløp. Arealer er en begrenset ressurs. Fornybar energi er en betingelse for framtidens lavutslippssamfunn. Produksjon av fornybar energi betinger bruk av arealer. Arealbruk til produksjon av fornybar energi trenger ikke å ødelegge verdifull natur.

Totalt er Aurskog-Høland kommune 1 144 km². Dette arealet brukes til i stor grad veier og annen infrastruktur for kommunikasjon, boliger, næringsbygg og fritidsbebyggelse (figur 1). Mer om arealbruk, og indikatorer, finnes her ([Arealbruk i din kommune – SSB](#)).

Figur 1: Statistikk over hva vi har bebygde arealene med i Aurskog-Høland og hva de ubegygd arealene består av (kilde: SSB).

Videre er det viktig å ha et samlet bilde over hva som er vedtatt utbygd. Samlet for hele landet har NINA (Norsk institutt for naturforskning) analysert hva som er [planlagt utbyggingsareal etter plan- og bygningslovverket](#) (nedbygging av areal vedtatt av annet lovverk er ikke med, eksempelvis vindkraft- og solkraftverk). I Aurskog-Høland som i andre kommuner er det utbygging av fritidsbebyggelse som båndlegger areal framover (figur 2).

Figur 2: Oversikt over planlagt utbyggingsareal i Aurskog-Høland – ikke utbygget ennå men planlagt (kilde: NINA-rapport 2310).

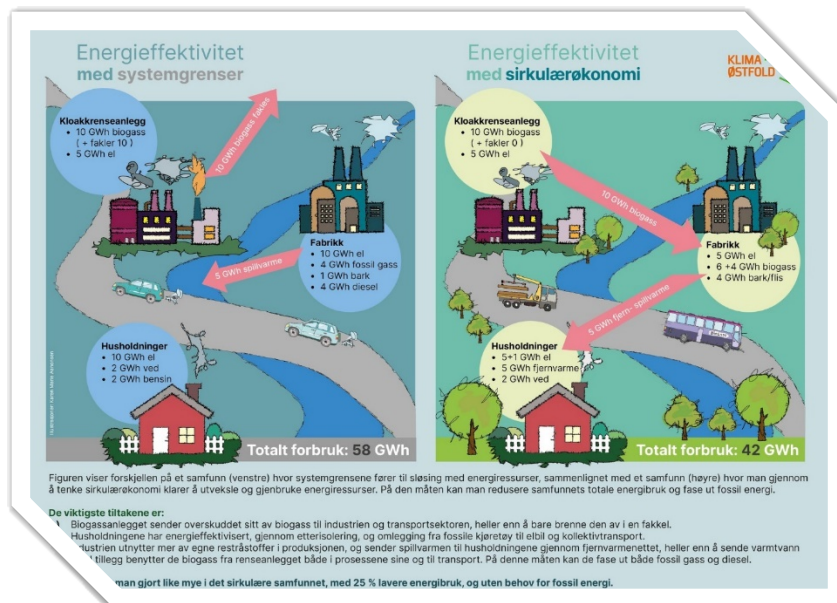
Energisystem og hvordan energien brukes til i dag og i fremtiden

NOU'n om omstilling til lavutslippssamfunnet viser tydelig at en omstilling av energisystemet er helt nødvendig for å nå målene om lavutslippssamfunn. En omstilling av energisystemet må imidlertid ikke gå

på bekostning av naturen, og å redusere mulighetene for å lagre og binde karbon samt ta vare på naturmangfoldet (arter og økosystemer).

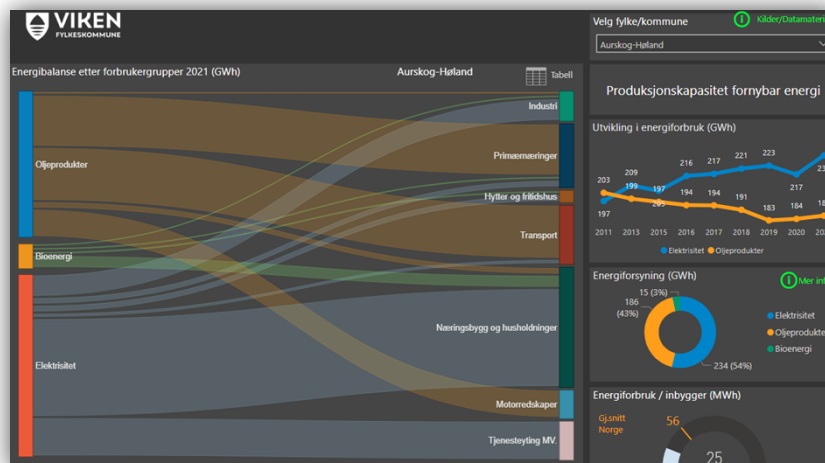
Det snakkes mye om kraft og kraftproduksjon, men det er det helhetlige energisystemet som er viktig. Dagens energiforbruk og framtidens energibehov bør analyseres på ulike nivåer, i kommunen som helhet, i tettsteder og for ulike sektorer. Med bakgrunn i disse analysene kan det energieffektiviseringsintensiveres (fortsett et betydelige potensial i ENØK), areal til produksjon av fornybar energi avsettes (der intakt natur ikke blir eller i liten grad blir skadelidende). I tillegg er det et betydelig potensial i å utnytte energien i jord- og berggrunn, samt fra avfall- og avløpsindustri og skogbruk. Det er også arealer som allerede er tatt i bruk som er brukbare til produksjon av fornybar solkraft (eksempelvis tak, vegger, asfalterte flater). Aurskog-Høland kommune er i ferd med å framskaffe kunnskapsgrunnlag knyttet til å være med på å omstille energisystemet. Dette er et stort arbeid, og noe staten må være med i enda tydeligere grad å framskaffe. Hva energibehovet er og realistiske og troverdige framskrivninger er viktig, på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.

Å legge til rette for et samfunn der kretsløp (sirkulærhet) er en grunnleggende forutsetning for all ressursforvaltning, er avgjørende. Se illustrasjon som viser et enkelt eksempel på akkurat dette. I energiforvaltningen kan vi ikke kun fokusere på elektrisitet (kraft), men vi må rigge for alle energikilder og -bærere og etablere sirkulære løsninger i samfunnet (figur 3).

Figur 3: Eksempel på at man enkelt kan få gjort like mye i kretsløpssamfunn men med mindre energibruk og uten behov for energi fra fossile ressurser (kilde: Østfold fylkeskommune/Klima Østfold).

På regionalt og lokalt nivå har vi oversikt over hva slags energibærere vi bruker til hva, se figur 4 nedenfor. Aurskog-Høland kommune arbeider sammen med bl.a. Akershus fylkeskommune for å forbedre kunnskapsgrunnlaget for hva energibehovet er i framtiden og hva slags energi og energibærere vi kan erstatte oljeprodukter (fossilt) med. Enkelt sagt for Aurskog-Høland sin del må all bruk av oljeprodukter fases ut, og en del av elektrisiteten vi bruker må brukes til annet enn oppvarming.

Figur 4: Energibalanse etter forbrukergrupper (2021) i Aurskog-Høland (kilde: SSB/Akershus fylkeskommune).

Lokalt for Aurskog-Høland ser vi av utviklingen innen energiforbruket at det har gått noe opp totalt sett, og at for bruk av elektrisitet har gått opp. Forbruket av oljeprodukter går ned. Dette er en ønsket trend. Kommunen er med i flere arbeider sammen med nettselskap, fylkeskommuner og FoU-aktører som sammen gir kunnskapsgrunnlag for framtidens energisystem. Et kunnskapsgrunnlag som Aurskog-Høland kommune ønsker å bruke til å avklare arealbruk til produksjon av fornybar energi.

Hvordan kan NOU 2023:25 brukes?

Med de naturgitte forutsetningene Aurskog-Høland har, med NOU 2023:25 *Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050* som viktig utgangspunkt og veiledning i samfunnsplanleggingen videre, samt med den kunnskapen vi har og vil skaffe oss lokalt om naturressursenes verdi, kostnadene ved endret arealbruk og energiforbruk og -behov, kan Aurskog-Høland kommune ta ansvar og rolle i framtidens areal- og naturressursforvaltning. Vi kan vise hvordan vi både kan sikre lagring og opptak av karbon, og samtidig produsere fornybar energi.

Aurskog-Høland kan vise vei for Norges kommuner i bærekraftig naturforvaltning, og samtidig være med å produsere fornybar energi. På den måten kan Aurskog-Høland kommune være den moderne og framtidsrettede kommunen vi ønsker å være, for å skape og legge til rette for et godt sted å bo, leve og arbeide. Det betinger at vi setter verdi på intakt natur, kostnadsberegner effektene av endret arealbruk og tar i bruk allerede brukte arealer mer effektivt og bedre.

Økonomiske vurderinger:

Omstilling av samfunnet til lavutslipp og basert på kretsløpstankegang vil koste, men det vil også gi besparelser. NOU 2023:25 vil være underlag for stortingsmelding om temaet. NOU'n det her er snakk om er både et verktøy og beslutningsgrunnlag, og kan brukes som et verktøy og veiledning i samfunnsplanleggingen. Dette vil i seg selv ikke koste noe.

Miljømessige konsekvenser:

Ikke aktuelt.

Konsekvenser for barn og unge:

Å legge til rette for et samfunn med lavt klimagassutslipp, som er tilpasset klimaendringene og tar vare på natur er kun positivt for oppvoksende og kommende generasjoner.

Alternativer og konsekvenser:

Ikke aktuelt.

Konklusjon:

Aurskog-Høland kommune sender høringsuttalelse som gir en støtte til utredningen som Klimautvalget har gjort, og tar NOU 2023:25 med seg som veiledning i kommuneplanprosessen. Saksframlegget vedlegges høringsuttalelsen.

Saksopplysninger (utfyllende) – Høring NOU 2023:25 Omstilling til lavutslippssamfunnet 2050

Aurskog-Høland kommune er i startfasen av rullering av kommuneplanen. Hva slags samfunn vi skal ha i 2050 vil vi kunne legge forutsetningene for i ny kommuneplan. Hvordan Aurskog-Høland skal ta ansvar og posisjon innen spesielt areal- og naturressursforvaltning (inkl. fornybar energi), er grunnleggende problemstillinger. Klimautvalgets NOU 2023:25 gir en helhetlig og pedagogisk framstilling av bakgrunnen for, situasjonen i dag og konkret veiledning for muligheter og endringer i samtlige sektorer.

Norges klimalov har et overordna formål om lavutslippssamfunn innen 2050, noe som betyr at klimagassutslippene må reduseres med 90-95 % jamført med utslippsnivået i 1990.

Lavutslippsstrategien til Norge (vedlegg i Prop. 1 S 2019-2020) skisserer følgende fire hovedtrekk for lavutslippssamfunnet i 2050:

- Et samfunn med lave utslipp i alle sektorer
- Areal, skog og ressurser blir forvalta på en bærekraftig måte som legger til rette for høyt opptak og lave utslipp. Våre arealer lagrer karbon og forsyner oss med materialer, mat og energi
- Et grønt næringsliv med lave utslipp av klimagasser
- Byer og lokalsamfunn legger til rette for lave klimagassutslipp og gode levekår for innbyggerne

I august 2021 ble det oppnevnt et Klimautvalg for å, med bakgrunn i lavutslippsstrategien, gjøre en helhetlig utredning av hvilke veivalg Norge står ovenfor for å nå målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050 slik klimaloven fastsetter.

I oktober 2023 la et enstemmig utvalg fram NOU 2023:25 *Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050*. Selve lanseringen av NOU'n kan sees [her](#) (utvalgsleders presentasjon starter 25:35 ut i filmen, og er en grundig og lettfattelig gjennomgang på drøye 25 minutter).

Utredningen om *veien til lavutslippssamfunnet* har nær sammenheng med utredningen om fornybar energi som Energikommisjonen la fram våren 2023 (NOU 2023:3 *Mer av alt – raskere*). Aurskog-Høland kommune behandlet og sendte høringsinnspill på denne også.

Klimapolitikken nasjonalt er basert på følgende prinsipper:

- Forurensere betaler
- Effektive virkemidler
- Støtte til teknologiutvikling
- Globale effekter er avgjørende
- Et lavutslippssamfunn, ikke et lavinntektssamfunn

Rammevilkårene for en omstilling til lavutslippssamfunnet må baseres på best tilgjengelig kunnskap. Denne kunnskapen er i stadig utvikling. Et godt kunnskapsgrunnlag er ikke bare viktig for at politikken skal gjennomføres på så effektiv måte som mulig, men vil også tjene til å redusere uvisshet og sette oss i bedre stand til å gjennomføre omstilling fram mot et lavutslippssamfunn og håndtere klimarisiko. [Arbeidet til FNs klimapanel](#), blant annet spesialrapportene om 1,5 graders global oppvarming og om landareal, samt kommende sjette hovedrapport, blir sett på som det beste tilgjengelige kunnskapsgrunnlaget for klimapolitikken.

Omstilling til et lavutslippssamfunn forutsetter at klimapolitikken forsterkes:

- Klimapolitikkenes **troverdighet** må styrkes, det er for stort misforhold mellom uttalte ambisjoner og vedtatte tiltak og virkemidler
- Klimapolitikken må **favne bredere**, det er ikke nok å arbeide for å redusere klimagassutslipp fra norsk territorium og det er vesentlig at klimapolitikken sees i sammenheng med naturforvaltningen og politikk for bærekraftig arealbruk både på land og til havs
- Klimapolitikken må legge mer vekt på **langsiktige hensyn**, det må i større grad legges vekt på varig omstilling til nullutslipp
- Klimapolitikken må understøttes av et **beslutningssystem** som er bedre tilpasset målet om omstilling av hele samfunnet

En målrettet omstilling til lavutslippssamfunn må starte nå. Aurskog-Høland kommune har hatt en kommunal klimaplan om «*Veien til lavutslippssamfunnet*» siden 2009 (revidert utgave fra 2018).

Planlegging, beslutninger og mål skal være i tråd med hvor samfunnet skal være i 2050. Det er kun drøye 25 år til 2050, og jo flere feil beslutninger som tas og investeringer som gjøres i feil retning, desto tyngre og bråere blir omstillingen. Ekstremværet sommeren 2023, både i Norge og resten av verden, er en påminnelse om at det haster å gjennomføre en mer virkningsfull klimapolitikk.

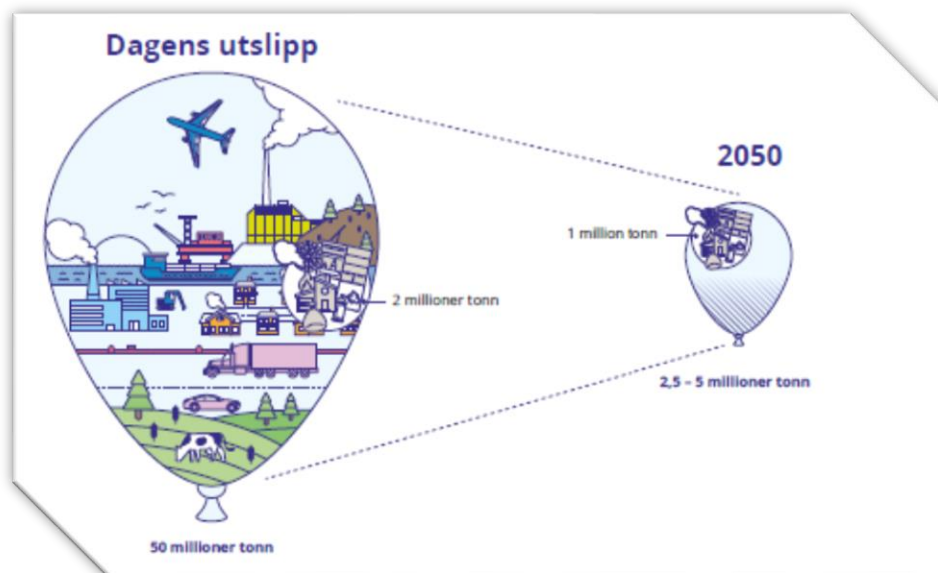
Klimautvalgets hovedanbefalinger:

- Alle beslutninger som tas i dag må baseres på et mål om at så godt som alle klimagassutslipp i Norge må være fjernet for godt innen 2050. Norsk klimapolitikk må vektlegge varig omstilling til nullutslipp og tempoet i omstillingen må økes
- All politikk og alle beslutninger må tas i utgangspunkt i at alle ressurser er knappe
- Arealpolitikken må begrense tap av natur og bidra til bevaring av naturens karbonlagre
- Det må koste mer å slippe ut
- Det må være en bred tilnærming til virkemiddelbruk hvor juridiske, økonomiske og pedagogiske virkemidler brukes
- Planer og beslutningssystemer må ta utgangspunkt i at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050
- Det må på en systematisk måte tas hensyn til hvordan norsk politikk virker på andre lands mulighet til omstilling
- Norge er avhengig av tett samarbeid med EU om klimapolitikken

NOU 2023:25 er delt inn i fire hoveddeler:

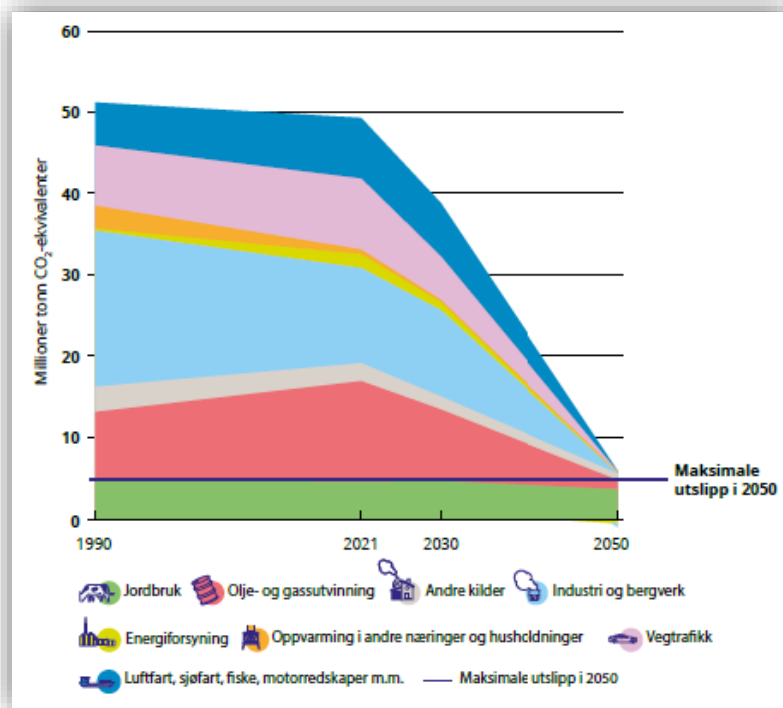
- A – om utgangspunktet for omstillingen
- B – om en bred omstilling; usikkerhet og rettferdighet, energisystemer, arealer og natur, matsystemet, transport og mobilitet, økonomisk aktivitet, velferd og sirkularitet, innovasjon og næringsstruktur, Norges fotavtrykk og petroleumssektoren
- C – veivalg og virkemidler
- D – organisering for lavutslippssamfunnet

Dagens totale klimagassutslipp i Norge er på 50 millioner tonn, og for å nå klimalovens målsetning om å bli et lavutslippssamfunn i 2050 må disse utslippene ned til kun 2,5 – 5 millioner tonn. Det er en formidabel jobb som må gjøres på de neste drøye 25 årene, en jobb som har startet men på langt nær er satt ordentlig fart på (figur 1).

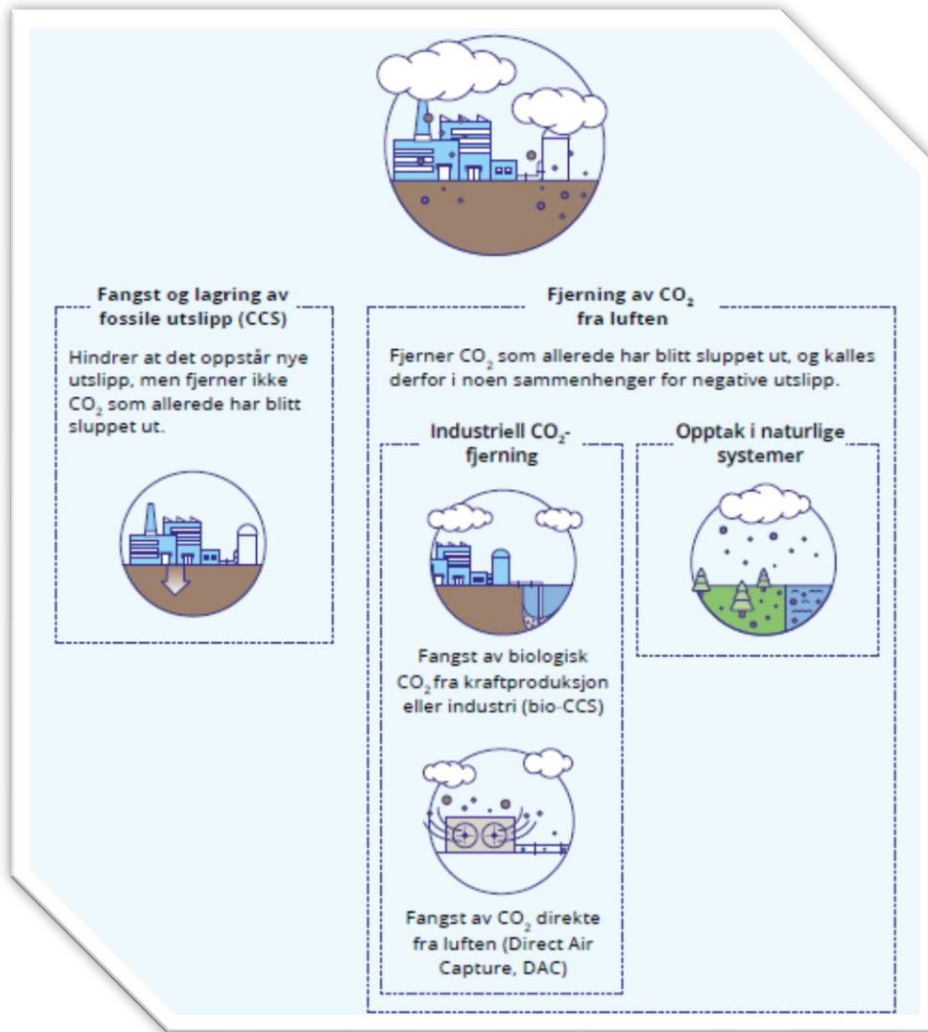
Figur 1: Illustrasjon som viser dagens klimagassutslipp i Norge mot utslippene vi må ha i 2050 (kilde: NOU 2023:25).

Historiske klimagassutslipp har ikke gått spesielt ned fra 1990 til i dag, og må reduseres betydelig innen 2050 (figur 2).

Figur 2: Utviklingen av klimagassutslipp fordelt på sektorer fra 1990 til i dag, og visning av hvor mye utslippene må ned innen 2050 (kilde: NOU 2023:25).

Man kan at arbeidet må gjøres for å tilrettelegge for lavutslipps – eller kretsløpssamfunn er disse to delene: 1. fase ut bruk av fossil energi og 2. styrke opptaket av/fangst av karbon. Figur 3 nedenfor illustrerer ulike former for fangst og lagring av karbon.

Figur 3: Forklaring av forskjellen på den formen for karbonfangst og -lagring som hindrer nye utslipp, og de formene som fjerner karbon som allerede er sluppet ut (kilde: NOU 2023:25).

Klimautvalgets rapport tar for seg alt, det er likevel grunn for å trekke fram spesielt *energisystemet* og *arealer/natur* (Del B, hhv. kap. 5 og 6). For naturressurskommunen Aurskog-Høland er dette aktuelt. Det er hevet over tvil at det ikke er mulig å nå klimamålene uten en omstilling av energisystemet.